

ració de tot aquell que posseïa i de tot el que comptava dintre l'alta societat alemanya del 1911. Ella continua essent dirigida per un "Senat" de trenta quatre membres. Setze d'aquests membres són elegits per l'Assemblea general, setze són nomenats pel ministre d'Instrucció pública de la Prússia i pel ministre de l'Interior del Reich; finalment, dos dels directors de diversos Instituts, formen part del Senat. De fet, aquest Senat encloou, en parts quasi iguals, a alts funcionaris, a universitaris, tals com Nernst, Planck i a directors d'indústria, com Duisberg i Krupp.

Així, la *Kaiser Wilhelm Gesellschaft*, constitueix un petit Estat autònom dins l'Estat, una associació d'aristòcrates de la intel·ligència i de la indústria per al progrés de les ciències. En l'aniversari de la constitució de Weimar, l'onze d'agost, els Instituts enarbolen, no la bandera de la república, negra, roja i or, sinó el drap groc ratllat de verd de la Societat.

A França començaren per construir un Institut de física, a Alemanya hom començà per un Institut de química, acabat ja a la fi de l'any 1912; un Institut de químic-física fou acabat l'any 1913, així com un Institut de bioquímica; l'Institut de biologia fou construït "durant els anys de guerra 1914-1915", com una inscripció al frontal de l'edifici ho anuncia breument al visitant.

És suficient recordar aquestes dades per pensar que l'activitat d'aquests Instituts abans de la guerra fou pràcticament nulla. Durant la guerra, foren naturalment mobilitzats "per les necessitats de la defensa nacional", com ho foren igualment tots els nostres laboratoris francesos i els laboratoris anglesos, àdhuc el laboratori del districte pacífic Barcroft.

En 1919 solament, els laboratoris pogueren començar llurs tasques. La revolució no canvià res a la *Kaiser Wilhelm Gesellschaft*, ni tan sols el seu nom; la qüestió fou, no obstant, posada. El venerable von Harnack, president de la Societat, home liberal, però gens revolucionari, s'aixecà en defensa del nom original. "La Societat, digué, és una de les rares creacions de l'emperador que ha estat vertaderament útil al poble alemany; nosaltres podem restar-li reconeguts." Nosaltres, francesos, que havem guillotinat el virtuós Lluís XVI, ens estranyarem sempre de la gratitud testimoniada a un príncep fracassat, i que fugí.

La república alemanya sabé almenys satisfer les obligacions financeres, heretades del règim imperial.

La inflació vingué a arreballar a la Societat la totalitat del seu capital: el Reich, la competència del qual s'estengué durant l'interval, acordà àmplies subvencions anuals; els assistents i professors reberen tractaments iguals als de llurs col·legues de les universitats, i foren pagats igualment per l'Estat. La indústria i la finança continuaren sostenint la Societat, subvencionant els Instituts particulars, consagrats a la ciència aplicada.

Aquests Instituts autònoms, independents teòricament dels ministeris, de les universitats i de les fàbriques, i de fet estretament lligats per llurs administradors, llurs investigadors, llurs consellers i llurs arrendadors, a aquestes tres autoritats del país, foren considerats a just títol com els millors instruments per el millorament científic i econòmic de l'Alemanya; existien divuit Instituts o laboratoris subvencionats per la societat l'any 1921; en 1927, n'hi havia vint-i-set i d'altres estan en construcció; cada any s'obren per terme mig un o dos nous Instituts; segons els projectes que els directors de la Societat m'han confiat, aquest ritme serà conservat, tal vegada augmentat; no existeix domini de la ciència pura o aplicada que deixi de tenir el seu Institut de recerca, sota els auspicis de la Societat.

Constitueix això una obra única en el seu gènere al món, sobre la qual el lector ens permetrà de donar alguns detalls.

L'enumeració dels Instituts mostra la preocupació dels primers fundadors d'afavorir les ciències experimentals: química, química-física, bioquímica, biologia, entomologia, cadascuna d'aquestes ciències té el seu Institut a Dahlem. Més endavant insistirem sobre aquest punt. Els familiars dels nostres laboratoris marítics francesos aprendran que la Societat alemanya té cura de l'estació ornitològica de Rossiten, i de les estacions de biologia d'aigua dolça de Plön i de Lunz a l'Austria. Les ciències de l'home han estat adoptades més tardament per la Societat: si l'Institut de neurologia de Berlín, del professor O. Vogt, és sostingut des de fa temps, l'Institut de psiquiatria de Munich ha estat organitzat per la Societat en 1924. Un Institut d'antropologia acaba d'obrir-se a Dahlem, l'any 1927.